

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 25 ОСНОВИ ПСИХОКОНСУЛЬТУВАННЯ, ПСИХОТРЕНІНГУ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЇ ОСІБ З ТПМ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 016 Спеціальна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

(назва освітньої програми)

інститут, факультет педагогічний

(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма Основи психоконсультування, психотренінгу та психокорекції осіб з ТПМ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

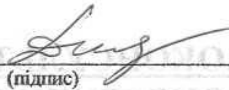
Мова навчання українська

Розробники: Косарева Оксана Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від " 27 " серпня 2019 року № 8

Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

(підпис)

(проф. І. М. Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Протокол від " 30 " серпня 2019 року № 2

Голова методичної комісії педагогічного факультету

(підпис)

(доц. Н. А. Сяська)
(прізвище та ініціали)

© О.І.Косарева
2019 рік
© РДГУ, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова (вибіркова)	
Модулів – 3	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>скласти програму психотренінгу для осіб з ТПМ</i>		Семестр	
Загальна кількість годин –180		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 12 аудиторних – 6 самостійної роботи студента –10	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		28 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	6 год.
		Лабораторні	
		22 год.	
		Самостійна робота	
		108 год.	162 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
Вид контролю:			
екз.	екз.		
Передумови для вивчення дисципліни (загальна психологія, вікова психологія)			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи психоконсультації, психотренінгу та психокорекції осіб з ТПМ» є ознайомлення студентів з основами психокорекційної та психоконсультативної роботи, основними їх видами; методами психокорекційного впливу; особливостями проведення психотренінгу з особами, що мають ТПМ.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи психоконсультації, психотренінгу та психокорекції осіб з ТПМ» є: дати знання про специфічні риси психокорекції та психоконсультації, їх види; сформувати уявлення про різноманітні психокорекційні технології, спрямовані на компенсацію та виправлення інтелектуальних, поведінкових та емоційно-вольових проблем у осіб, що мають ТПМ; ознайомити з основними методами психокорекції; дати знання про особливості корекційної роботи у різні вікові періоди; дати знання про специфічні риси психологічного тренінгу, про основні організаційні моменти при проведенні психологічних тренінгів осіб з ТПМ.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальна компетентність: здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи), (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності). ЗК-1.3. Функціонально-поведінкова компетентність в спеціальній освіті. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків).

спеціальні компетентності:

- теоретико-методологічна: здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності;
- спеціально-методична: здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньокорекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо;
- комунікативно-педагогічна: здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію;
- проєктувальна: здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку;
- організаційна: здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційнопедагогічних технологій;
- психологічна компетентність: здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів навчального, корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціальнопсихологічна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо. Здатність до

застосування знань про психологічні механізми навчання та виховання дитини задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку.

– корекційно-зорієнтована компетентність: здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційновольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організовувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типів закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

3. Очікувані результати навчання

Результатом вивчення навчальної дисципліни є сформовані **знання:**

– базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння професійних дисциплін;

– володіє знаннями сучасної методики і освітніх технологій для забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями;

– знає сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності;

– володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій ;

– знає сучасні методи діагностики психічного і фізичного розвитку дитини дошкільного і шкільного віку;

– здатний до застосування в освітньому процесі сучасних корекційно -педагогічних технологій.

Вміння:

– здатний організовувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку;

– здатний вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними навчальну, корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходів.;

– здатний здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу;

– здатний сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності;

– здатний організовувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу;

– здатний здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу;

– здатний використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів;

– здатний використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку відповідно до нозології, спеціальну апаратуру, комп'ютерні програми та ін.

- підбирати інтерактивні ігри, різноманітні тренінгові вправи для розв’язання конкретних психологічних проблем осіб з ТПМ;
- застосовувати прийоми самостійного створення тренінгових технік, проведення та аналізу тренінгових занять;
- розробляти психотренінгові програми та складати плани психокорекційних занять;
- розробляти програми психологічної корекції і проводити корекцію вад мовлення в осіб з ТПМ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні проблеми психологічного консультування осіб з ТМП

Тема 1. Проблема визначення поняття “психологічне консультування”

Психологічна допомога як змістовна основа психологічного консультування. Місце психологічного консультування в системі психологічної допомоги. Основні завдання психологічного консультування. Основні принципи психологічного консультування. Індивідуальна та групова форми роботи психолога-консультанта, основні випадки їх застосування. Структура процесу консультування. Психологічна проблема як головний компонент об’єкта праці психолога.

Тема 2. Етапи психоконсультування осіб з ТМП

Перший етап. Попереднє знайомство, встановлення контакту. Виявлення очікувань. Укладання контракту. Другий етап – Діагностичний. Робота зі скаргою. Робота з почуттями. Третій етап – корекційний. Технічні прийоми корекційного впливу. Четвертий етап – заключний. Узагальнення та висновки.

Тема 3. Консультативна бесіда як основний метод роботи з особами, що мають ТМП

Умови взаємодії. Організація місця консультування. Встановлення сеттінгу. Імідж консультанта. Вітання. Позиція і дистанція. Спостережливність і рефлексія консультанта. Значення ходи, постави, пози, жестів для консультативного процесу. Уважна поведінка консультанта – основа спілкування (візуальний контакт, варіації голосу, інтонація, вербальний супровід клієнта). Активне слухання.

Тема 4. Психологічне консультування у сфері освіти

Основні напрями консультативної роботи психолога в навчальних закладах: надання психологічної допомоги дітям у вирішенні проблем самовизначення, соціально-психологічної адаптації, збереження психічного здоров’я, формулювання Я-концепції, оптимізації психологічного статусу. Консультування педагогів з вирішення їхніх професійних проблем і розвитку педагогічних здібностей. Психологічне консультування батьків з проблем оптимізації сімейного виховання, міжособистісних стосунків, взаємовідносин з дітьми, психологічної підтримки особистості дитини, оптимізації взаємодії батьків з навчально-виховним закладом з психологічних аспектів професійної орієнтації дітей. Ініціювання психологом замовлень на психологічну консультацію для осіб з ТМП.

Змістовий модуль 2. Особливості застосування психотренінгу

Тема 5. Психологічний тренінг осіб з ТМП як метод психологічної допомоги

Співвідношення понять "групова психотерапія", "групова психокорекція" і "груповий тренінг". Загальне уявлення про психологічний тренінг. Специфічні риси і основні парадигми тренінгу. Тренінг як один з видів активного навчання осіб з ТМП. Тренінг як метод зміни поведінкового стереотипу людини. Тренінг як засіб цілеспрямованої зміни групи чи організації. Принципи тренінгу.

Тема 6. Психологічні особливості тренінгової групи

Цілі тренінгової групи осіб з ТМП. Переваги групової форми психологічної роботи. Групові норми. Рольові позиції в групі. Поняття про групову згуртованість. Гомогенність і гетерогенність

тренінгових груп. Якісний склад тренінгових груп. Кількісний склад тренінгових груп. Проблема психологічного опору. Типи лідерства та групові ролі.

Змістовий модуль 3: Загальні теоретичні засади психокорекції осіб з ТПМ

Тема 7. Теоретичні та методологічні проблеми психокорекції. Особливості складання психокорекційних програм

Загальне поняття психокорекції. Види психокорекції. Основні принципи психокорекційної роботи. Цілі та завдання психокорекційної роботи. Психокорекційна ситуація. Вимоги до психолога, який здійснює психокорекційний вплив. Теоретичний, практичний та особистісний компонент готовності психокоректора до здійснення психокорекційної роботи.

Принципи складання психокорекційних програм. Принцип системності корекційних, профілактичних та розвиваючих завдань. Принцип єдності корекції та діагностики. Принцип пріоритетності корекції каузального типу. Діяльнісний принцип корекції. Принцип врахування психолого-вікових та індивідуальних особливостей особистості. Принцип комплексності методів психологічного впливу. Принцип активного залучення найближчого оточення до участі в корекційній програмі. Принцип врахування обсягу та ступеня різноманітності матеріалу. Принцип врахування емоційної складності матеріалу. Види психокорекційних програм. Оцінка ефективності психокорекційного впливу.

Тема 8. Ігротерапія як метод психокорекції

Загальна характеристика методу. Основні характерні риси гри. Структура дитячої гри. Покази до застосування ігротерапії. Основні психологічні механізми корекційного впливу гри. Функції ігротерапевта. Принципи здійснення ігротерапії. Основні види й форми ігротерапії. Недирективна та директивна ігротерапія. Індивідуальна та групова ігротерапія. Ігротерапія зі неструктурованим та структурованим матеріалом. Ігрова кімната та її устаткування. Розміри ігрової кімнати. Іграшки та матеріал. Вимога до ігротерапевта.

Тема 9. Особливості застосування арттерапії в корекційній роботі з дітьми

Загальна характеристика методу арттерапії. Мета та завдання арттерапії. Основна техніка арттерапії. Механізми корекційного впливу. Можливості застосування арттерапії. Творча, інтегральна, діяльнісна, проєктивна та сублимаційна арттерапія. Засоби арттерапії. Структуровані та неструктуровані заняття з арттерапії. Основні покази до застосування арттерапії. Музикотерапія, особливості застосування. Методика бібліотерапії. Використання проєктивного малюнку в корекційній роботі. Казкотерапія. Лялькотерапія.

Тема 10. Особливості використання психогімнастики в корекційній роботі

Структура психогімнастичного заняття. Підготовча частина психогімнастичного заняття. Мета підготовчої частини. Основні техніки, що використовуються на підготовчій частині заняття. Пантомімічна частина психогімнастичного заняття. Основні теми пантомімічної частини. Заклучна частина психогімнастичного заняття. Характеристика мімічних та пантомімічних етюдів.

Тема 11. Особливості психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку

Характеристика основних проблем розвитку дитини. Критерії оцінки відхилень в поведінці за М.Раттером. Порушення поведінки: агресивність, імпульсивність, гіперактивність, пасивність. Затримка психічного розвитку. Причини затримки психічного розвитку. Ознаки нормального розвитку дитини. Способи корекції затримки психічного розвитку дитини. Ознаки розумової відсталості. Корекційна робота з дітьми, що йдуть до школи.

Тема 12. Психокорекційна робота з дітьми молодшого шкільного віку

Робота з розвитку пізнавальних процесів у молодших школярів. Розвиток уваги. Розвиток пам'яті. Розвиток мислення. Розвиток довільної поведінки. Корекційна робота з школярами „групи ризику”. Причини шкільної неуспішності. Особливості розвитку пізнавальної сфери. Корекційна

робота з дітьми, що мають синдром дефіциту уваги. Особливості корекційної роботи з повільними дітьми. Демонстративні діти, корекція поведінки. Причини тривожності дітей. корекція тривожності. Ліворукі діти. Особливості корекційної роботи з ліворукими дітьми.

Тема 13. Психокорекційна робота з підлітками

Ознаки нервово-психічних порушень розвитку. Причини виникнення психічних захворювань у підлітків. Психокорекція акцентуацій характеру підлітків. Сім'я як джерело психічної травматизації підлітка. Співвідношення між акцентуаціями та найбільш несприятливими типами сімейного виховання. Невротичний розвиток особистості підлітка. Методи роботи з невротичними підлітками. Вживання психоактивних речовин та хімічна залежність у підлітків. Корекція церебрастенічного синдрому. Суїцидальна поведінка підлітків, напрями корекційної роботи. корекція проблем, пов'язаних з сексуальним розвитком.

Тема 14. Психокорекційна робота з юнаками та дівчатами в період ранньої юності

Відхилення конструктивного розвитку в період ранньої юності. Адитивна поведінка, причини виникнення, основні етапи корекційної роботи. Юнацька сексуальність. Позитивні та негативні фактори, що впливають на формування статевої ідентичності. Стадії розвитку асоціальної поведінки. Внутрішні психологічні фактори, що призводять до здійснення злочину. Мікросоціальні фактори: сім'я, школа, референтна група. Типи делинквентності – агресивно-захисний, опозиційний. Корекційна робота з агресивно-захисними клієнтами. Психокорекція опозиційних клієнтів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль І												
Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні засади психокорекції осіб з ТМП												
Тема 1. Теоретичні та методологічні проблеми психокорекції	9	2	1			6		2				11
Тема 2. Особливості складання психокорекційних програм	10	2	1			7		1				11
Тема 3. Ігротерапія як метод психокорекції осіб з ТМП	13	2	2	2		7		2	1			11
Тема 4. Особливості застосування арттерапії в корекційній роботі з дітьми з ТМП	15	2	2	4		7						11
Тема 5. Особливості використання психогімнастики в корекційній роботі	11	2	2			7						11

Разом за змістовим модулем 1	58	10	8	6		34		4	2			55
Змістовий модуль 2. Особливості психокорекційної роботи з дітьми в різні вікові періоди												
Тема 6. Особливості психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку	12	2	2	2		8		1				12
Тема 7. Психокорекційна робота з дітьми молодшого шкільного віку	12	2	2	2		8		1	1			12
Тема 8. Особливості психокорекційної роботи з підлітками	17	2	2	2		10		1				12
Тема 9. Психокорекційна робота з юнаками та дівчатами в період ранньої юності.	13	2	2	2		10		1	1			12
Разом за змістовим модулем 2	54	8	10	8		36		4	2			48
Змістовий модуль 3. Загальні проблеми психологічного консультування осіб з ТМП												
Тема 10. Проблема визначення поняття “психологічне консультування”	11	2	1			8		2	1			12
Тема 11. Підходи до технології консультативної взаємодії.	13	2	1	2		8		1				12
Тема 12. Етапи психоконсультування осіб з ТМП	13	2	1	2		8		1				12
Тема 13. Консультативна бесіда як основний метод роботи з особами, що мають ТМП	13	2	1	2		8		1				12
Тема 14. Психологічне консультування у сфері освіти	12	2	2	2		6		1	1			11
Разом за змістовим модулем	60	10	10	6		36		6	2			57
Усього	180	28	2	22		108		12	6			162

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Теоретичні та методологічні проблеми психокорекції	1
2.	Тема 2. Особливості складання психокорекційних програм	1
3.	Тема 3. Ігротерапія як метод психокорекції осіб з ТМП	2
4.	Тема 4. Особливості застосування арттерапії в корекційній роботі з дітьми з ТМП	2
5.	Тема 5. Особливості використання психогімнастики в корекційній роботі	2
6.	Тема 10. Проблема визначення поняття “психологічне консультування”	1
7.	Тема 11. Підходи до технології консультативної взаємодії.	1
8.	Тема 12. Етапи психоконсультування осіб з ТМП	1
9.	Тема 13. Консультативна бесіда як основний метод роботи з особами, що мають ТМП	1
10.	Тема 14. Психологічне консультування у сфері освіти	2

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 6. Особливості психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку	2
2.	Тема 7. Психокорекційна робота з дітьми молодшого шкільного віку	2
3.	Тема 8. Особливості психокорекційної роботи з підлітками	2
4.	Тема 9 .Психокорекційна робота з юнаками та дівчатами в період ранньої юності.	2

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 3. Ігротерапія як метод психокорекції осіб з ТМП	2
2.	Тема 4. Особливості застосування арттерапії в корекційній роботі з дітьми з ТМП	4
3.	Тема 6. Особливості психокорекційної роботи з дітьми дошкільного віку	2
4.	Тема 7. Психокорекційна робота з дітьми молодшого шкільного віку	2
5.	Тема 8. Особливості психокорекційної роботи з підлітками	2
6.	Тема 9 .Психокорекційна робота з юнаками та дівчатами в період ранньої юності.	2
7.	Тема 11. Підходи до технології консультативної взаємодії.	2
8.	Тема 12. Етапи психоконсультування осіб з ТМП	2
9.	Тема 13. Консультативна бесіда як основний метод роботи з особами, що мають ТМП	2
10.	Тема 14. Психологічне консультування у сфері освіти	2

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розкрийте особливості психокорекційної роботи з гіперактивними дітьми.	6
2.	Обґрунтуйте психокорекційну роботу з демонстративними дітьми.	7
3.	Охарактеризуйте специфіку корекційної роботи з ліворукими дітьми.	7
4.	Назвіть особливості корекційної роботи з тривожними дітьми.	7
5.	Проаналізуйте психологічні проблеми неуспішності молодших школярів	7

6.	Розкрийте специфіку корекційної роботи з учнями 10-13 років.	8
7.	Охарактеризуйте особливості корекційної роботи з батьками підлітків.	8
8.	Розробіть рекомендації вчителям по корекції акцентуацій характеру підлітків.	8
9.	Назвіть основні психологічні механізми корекційного впливу гри.	8
10.	Обґрунтуйте вимоги, що висуваються до ігротерапевта.	8
11.	Розкрийте особливості застосування музикотерапії в дитячому віці.	8
12.	Перерахуйте основні етапи корекційного процесу з використанням методу проєктивного малювання.	8
13.	Технологія першої консультативної зустрічі	8
14.	Принцип причинності у психологічному консультуванні.	6
15.	Психологічне консультування у сфері освіти	2
16.	Сучасні вимоги до особистості та професійної готовності психолога-консультанта	2
	Усього	108

10. Індивідуальні завдання.

1. Прочитати одну з перерахованих нижче праць, підготувати короткий письмовий відгук на неї.

- Безруких М.М. Проблемные дети. – М., 2000.
- Захаров А.И. Происхождение детских неврозов и психотерапия. – М.: ЕКСМО-Пресс, 2000. – 448 с.
- Раттер М. Помощь трудным детям. М., 1997.

2. Виготовте будь-яку ляльку (маріонетку, пальчикову, тіньову, шнуркову, плоску перчаточну, об'ємну). Продумайте які можливості вона має в корекційній роботі з дітьми з ТМП. Складіть рекомендації батькам по застосуванню цієї ляльки.

11. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- тести;
- наскрізні проєкти;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- усне опитування.

12. Критерії оцінювання результатів навчання.

I рівень – початковий. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

II рівень – середній. Здобувач вищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній. Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень – високий. Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький

характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Рівні навчальних досягнень студентів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1-34 F Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні "так - ні"); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	35-59 FX незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти відтворює менш як половину навчального матеріалу; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, наводить приклади; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості тестів.
II. Середній	60-63 (E) задовільно	Здобувач вищої освіти має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45 % від загальної кількості тестів.

	64-73 (D) задовільно	Здобувач вищої освіти знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді допоміжні наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує від 55 до 65% від загальної кількості тестів.
III. Достатній	74-81 (C) добре	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; здатен проаналізувати відповіді іншого студента; з допомогою викладача скласти план реферату, може опрацьовувати матеріал самостійно, уміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує від 75 % до 80 % від загальної кількості тестів.
	82-89 (B) добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85 % від загальної кількості тестів.
IV. Високий	90-100 (A) відмінно	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування і нахили. Самостійно виконує від 95% до 100% від загальної кількості тестів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Розподіл балів, які отримують студенти**Екзамен**

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

14. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; нормативні документи; тестові завдання; навчальні книги; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).

15. Рекомендована література**Основна**

1. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / Упоряд. В.Г. Панок, І.І. Цушко, А.Г. Обухівська. – К.: Шкільний світ, 2008. – 256 с.
2. Васківська С.В. Основи психологічного консультування. Навчальний посібник. - Київ. - Четверта хвиля, 2004. - 256 с. / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5260593/page:2/>
3. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 364 с.
4. Мілютіна К.Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 192 с.
5. Мамайчук И. И. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии / И.И. Мамайчук. – СПб.: Речь, 2010. – 400 с.
6. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. - М.: ТЦ «Сфера», 2001 - 512 с/
7. Семаго Н.Я., Семаго М.М. Организация и содержание деятельности психолога в специальном образовании. - М.: АРКТИ, 2005. - 336 с.

Допоміжна

1. Ануфриева А. Ф. Коррекция трудностей в обучении у детей 5-8 лет / А.Ф. Ануфриева, С.Н. Костромина // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 11. – С. 73-80.
2. Атемасова О.А. Агресивна дитина: як їй допомогти / [упор. О.А. Атемасова]. – Х.: Ранок, 2010. –

176 с.

3. Безруких М.М. Трудности обучения в начальной школе: Причины, диагностика, комплексная помощь / М.М.Безруких. – М.: Эксмо, 2009. – 464 с.
4. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 2012.
5. Паламар О.М., Гребенюк Т.М. Основи психотренінгу осіб з порушеннями зору: опорний конспект. Навчальний посібник. - К., 2010. - 185 с.
6. Психогимнастика в тренінге. Под ред. Н.Ю. Хрящовой. - Спб.: «Ювента», И.Т., 1999, - 256 с.
7. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник / Наук.ред.пер. В.О.Васютинський. – К.: Знання-Прес, 2007, – 510 с.
8. Березин С.В. Наркомания глазами семейного психолога / С.В.Березин, К.С. Лисецкий. – СПб.: Речь, 2005. – 240 С.
9. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика / А.Ф. Бондаренко. – К.: Укртехпресс, 1997. – 215 с.
10. Бурлачук Л.Ф. Введение в практическую психологию / Л.Ф. Бурлачук. – Киев, 1997.
11. Вашека Т. В. Основи психологічної практики : навч. посіб. / Т. В. Гашека — К.: Вид-во Нац. Авіац. Ун-ту «НАУ-друк», 2009. — 200с.
12. Гарбузов В. И. Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития / В.И. Гарбузов // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 10. – С. 69-74.
1. Гіперактивні діти: корекція поведінки [Текст] / [І.В. Алексєєва, М.О. Калмикова]. – К.: Шк. світ, 2011. – 96 с.
2. Глэдинг С. Психологическое консультирование / С. Рлэдинг. – СПб.: Питер, 2002.
3. Горноста́й П. П., Васьковская С. В. Теория и практика психологического консультирования / П.П. Горноста́й, С.В.Васьковская. – К.: Наук. думка, 1995.
4. Дитяча та юнацька психотерапія: теорія і практика в сучасних наукових дослідженнях/ за заг.ред.Г.В.Католик (Колективна монографія). – Львів: Астролябія, 2012. – 312 с.
5. Заика Е.В. Синдром ослабленного внимания и гиперактивности у детей и его коррекция (анализ зарубежных исследований) / Е.В. Заика, С.А. Готвянский // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 5. – С. 41-46.
6. Захаров А.И. Как преодолеть страхи у детей / А.И. Захаров. – М., 1986.
7. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / Упоряд. В.Г. Панок, І.І. Цушко, А.Г. Обухівська. – К.: Шкільний світ, 2008. – 256 с.
8. Зелінська Ю.О. Психокорекція аутоагресивної поведінки підлітків / Ю.О. Зелінська // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 5. – С. 18-20.
9. Клиническая психология: Учебник / Под ред. Б.Д.Карвасарского. – СПб: Питер, 2006. – 960 с.
10. Климчук В.О. Ставлення до смерті та проблема розвитку Его-ідентичності в юнацькому віці / В.О. Климчук, В.В. Горбунова, Я.В. Мойсієнко // Практична психологія та соціальна робота. – 2011. – № 5. – С. 13-17.
11. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Р.Кочюнас. – М.: Академический проект, 1999. – 240 с.
12. Крайг Г., Бокум Д. Психология развития / Г.Крайг, Д.Бокум. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2006. – 940 с.
13. Малихіна Т.П. Технологія корекційно-розвивальної роботи з підлітками : навч. посіб. / Т.П. Малихіна, Н.І. Сердюк. – Бердянськ : БДПУ, 2015. – 131 с.
14. Мамайчук И. И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии / И.И. Мамайчук.– СПб., 2001.
15. Мамайчук И. И. Психология дизонтогенеза и основы психокоррекции / И.И. Мамайчук. – СПб., 2000.
16. Мамайчук И. И. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии / И.И. Мамайчук.– СПб.: "Речь", 2010. – 400 с.
17. Марінушкіна О.Є. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ / О.Є. Марінушкіна, Ю.О. Замазій. – Х.: Основа, 2008. – 204 с.
18. Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Р. Мей. – М.: Класс, 1994. – 133 с.

19. Микадзе Ю. В., Корсакова Н. К. Нейропсихологическая диагностика и коррекция младших школьников / Ю.В. Микадзе, Н.К. Корсакова. – М., 1994.
20. Митник О.Я., Томаржевська І.В. Психологічне консультування. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. – 128 с.
21. Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования / Р. Нельсон-Джоунс. – СПб.: Питер, 2001.
22. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов / А.А. Осипова. – М.: ТЦ "Сфера", 2001. – 512 с.
23. Основы практичної психології: Підручник / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелева та ін. – 3-тє вид. стер. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.
24. Павелків Р.В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу / Р.В.Павелків, О.П.Цигипало. – К. – "Центр учбової літератури", 2013. – 232 с.
25. Паламар О.М., Гребенюк Т.М. Основы психотренинга осіб з порушеннями зору: опорний конспект. Навчальний посібник. - К., 2010. - 185 с.
26. Психогимнастика в тренінге. Под ред. Н.Ю. Хрящовой. - СПб.: «Ювента», И.Т., 1999, 256 с.
27. Панок В.Г. Психологічна служба: Навчально-методичний посібник / В.Г. Панок. – Кам'янець-Подільський: ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 488 с.
28. Пахальян В.Э. Развитие и психологическое здоровье. Дошкольный и школьный возраст / В.Э. Пахальян. – СПб.: Питер, 2006. – 240 с.
29. Петровская И.Б. Активизация интеллектуального и творческого потенциала (программа коррекционно-развивающих занятий для детей младшего школьного возраста) / И.Б.Петровская // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 10. – С.1-10.
30. Поліщук В.М. Криза входження у дорослість як перехідний період від юнацького віку до вступу у дорослість / В.М. Поліщук // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 10. – С. 1-6.
31. Практическая психология образования: Учебное пособие 4-е изд. / Под редакцией И.В. Дубровиной. – СПб.: Питер, 2006. – 592 с.
32. Практична психологія. Старший дошкільний вік / Упоряд. О.А. Атемасова. – Х.: "Ранок", 2010. – 176 с.
33. Про дошкільну освіту: Закон України. – К., 2001.
34. Психическое здоровье детей и подростков / Под ред. И. В. Дубровиной. – Екатеринбург: Деловая книга, 2000.
35. Раттер М. Помощь трудным детям / М.Раттер. – М., 1997.
36. Розвиток психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України (підсумки роботи за 2005-2008 РР.) / Н.В. Лунченко, А.Г. Обухівська, В.Д. Острова, В.Г. Панок та ін. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 118 с.
37. Семаго Н. Я., Семаго М. М. Проблемные дети. Основы диагностической и коррекционной работы психолога. – М., 2000.
38. Семенович А.В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте / А.В.Семенович. – М., 2002.
39. Скок А.Г. Психологічна служба освіти: навчальний посібник / А.Г. Скок, І.М.Ющенко. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2013. – 240 с.
40. Скрипник Н. І. Практикум з групової психокорекції : навчально-методичний посібник / укладач Н. І. Скрипник. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2016. – 100 с.
41. Сמיד Р. Групповая работа с детьми и подростками / Р.Сמיד; пер с англ. – М.: Горизонт, 1995. – 208 с.
42. Спиваковская А. С. Профилактика детских неврозов / А.С. Спиваковская.– М., 1988.
43. Усанова О.Н. Специальная психология / О.Н. Усанова. – СПб.: Питер, 2006. – 400 с.
44. Хухлаева О.В. Основы психологического консультирования и психологической коррекции / О.В. Хухлаева. – М., 2001.
45. Черняева С.А. Психотерапевтические сказки и игры / С.А. Черняева. – СПб.: Речь, 2007. – 168с.
46. Эйдемиллер Э.Г., Юстицкий В.В. Психологическая коррекция делинквентного поведения у подростков с отклонениями характера / Э.Г.Эйдемиллер, В.В. Юстицкий // Исследование

механизмов и эффективности психотерапии при нервно-психических заболеваниях. Л., 1982.

47. Яценко Т.С. Основы глубинной психокоррекции: феноменология, теория і практика: навчальний посібник / Т.С. Яценко. – К.: Вища школа, 2006. – 382 с.

16. Інформаційні (Інтернет) ресурси

1. www.students.net.ua – український освітній портал для студентства
2. www.osvita.org.ua – освітній портал, що містить структуровані освітні ресурси України, базу даних ВНЗ України і Росії.
3. www.school.edu-ua.net – освітній сайт, який представляє в Інтернеті українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
4. <http://www.cippe.edu-ua.net/akt.htm> – дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті
5. www.udl.org.ua – українська система дистанційного навчання
6. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки
7. www.nbuv.go.ua – сайт бібліотеки ім.В.Вернадського